

ChatGPT : บทบาท ประโยชน์ และแนวทางการประยุกต์ใช้กับศึกษานิเทศก์ ChatGPT : Roles, Benefits, and Applications Guidelines for Educational Supervisors

จิริยา รัมมนต์*
Jariya Rammon*

*สำนักอำนวยการ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 10300

*Bureau of Administration, Office of the Vocational Education Commission, Bangkok, 10300

Received : 2025-02-25 Revised : 2025-04-22 Accepted : 2025-05-07

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งวิเคราะห์บทบาท ประโยชน์ และการประยุกต์ใช้ ChatGPT เพื่อสนับสนุนงานศึกษานิเทศก์ ในยุคดิจิทัล อันเป็นผลจากข้อจำกัดของรูปแบบการนิเทศ แบบเดิมที่ขาดความยืดหยุ่นและใช้ทรัพยากรจำนวนมาก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทของ ChatGPT ในการสนับสนุนงานศึกษานิเทศก์ 2) วิเคราะห์ประโยชน์ของ ChatGPT ในการช่วยนิเทศการศึกษา และ 3) แนวทางการประยุกต์ใช้ ChatGPT ให้เกิดประโยชน์สูงสุด การดำเนินการศึกษาเป็นการสังเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารงานวิจัย และบทความวิชาการที่เกี่ยวข้อง ทั้งในและต่างประเทศ แล้วจัดกลุ่มข้อมูลตามประเด็นหลักเพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบ ผลการศึกษา พบว่า ChatGPT มีบทบาทสำคัญในการเป็นที่ปรึกษาเชิงวิชาการ ผู้ช่วยวิเคราะห์ข้อมูล เครื่องมือพัฒนาตนเอง ผู้ช่วยออกแบบสื่อและเครื่องมือ ผู้จัดระบบข้อมูล และเพื่อนร่วมคิดในการวางแผนงานนิเทศ ซึ่งส่งเสริมการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์อย่างครอบคลุม นอกจากนี้ ChatGPT ยังมีประโยชน์ในการลดภาระงานเอกสาร เสริมความต่อเนื่องในการนิเทศ เสริมความมั่นใจในการตัดสินใจเชิงวิชาการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วม ขยายขอบเขตการนิเทศ ลดช่องว่างความรู้ระหว่างรุ่น ส่งเสริมวัฒนธรรมการใช้ข้อมูล และเพิ่มศักยภาพการสื่อสารเชิงวิชาการ ขณะเดียวกัน แนวทางการประยุกต์ใช้ ChatGPT ที่เหมาะสมประกอบด้วย การจัดทำเอกสาร การออกแบบเครื่องมือ การวิเคราะห์ข้อมูล การสร้างเครือข่าย

การเรียนรู้ และการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ ทั้งนี้ การนำ ChatGPT มาใช้ควรอยู่ภายใต้การวางแผนอย่างมีวิจารณญาณ และส่งเสริมการพัฒนาศึกษานิเทศก์ให้สามารถใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อยกระดับการนิเทศการศึกษาให้ทันสมัย คล่องตัว และตอบสนองต่อบริบทการศึกษายุคดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : ChatGPT, ศึกษานิเทศก์, การนิเทศการศึกษา, การพัฒนาการเรียนการสอน

Abstract

This study aimed to analyze the roles, benefits, and applications of ChatGPT in supporting educational supervision in the digital era, in response to the limitations of traditional supervision approaches that often lack flexibility and require extensive resources. The objectives were to: 1) examine the roles of ChatGPT in supporting the work of educational supervisors, 2) analyze the benefits of ChatGPT in facilitating educational supervision, and 3) identify strategies for the effective application of ChatGPT. This study employed a qualitative research approach by synthesizing information through content analysis of relevant literature, research articles, and academic documents from both domestic and international sources. The findings revealed that ChatGPT plays key roles as an academic advisor, data analysis assistant, self-development tool, instructional material designer, information organizer, and idea co-developer, thereby

*จิริยา รัมมนต์

E-mail : plarammon@gmail.com

comprehensively enhancing the performance of educational supervisors. Additionally, ChatGPT offers significant benefits, including reducing documentation workload, improving continuity in supervision, reinforcing decision-making confidence, promoting participatory supervision, expanding supervision scope, bridging knowledge gaps between generations, fostering a data-informed culture, and enhancing academic communication. The study also proposed five key areas for applying ChatGPT effectively: official document preparation, tool and instrument design, policy-oriented data analysis, learning network development, and inspirational communication. Importantly, the adoption of ChatGPT should be guided by critical planning and accompanied by professional development of educational supervisors to ensure effective, responsive, and sustainable supervision in alignment with the evolving demands of the digital education landscape.

Keywords : ChatGPT, Educational Supervisor, Instructional Development

1. บทนำ

ในยุคที่เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) ได้เข้ามามีบทบาทอย่างแพร่หลายในทุกภาคส่วนของสังคม โดยเฉพาะในภาคการศึกษา การปรับเปลี่ยนกระบวนการนิเทศทางการศึกษาให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพจึงเป็นความท้าทายที่สำคัญสำหรับศึกษานิเทศก์ อย่างไรก็ตาม กระบวนการนิเทศในรูปแบบเดิมยังคงประสบปัญหา เช่น การขาดเครื่องมือสนับสนุนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก การใช้เวลา และทรัพยากรจำนวนมากในการเตรียมเอกสาร และข้อจำกัดในการให้คำปรึกษาเฉพาะราย ได้อย่างทันทั่วถึง สิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ [1], [2]

ChatGPT ซึ่งเป็นโมเดลปัญญาประดิษฐ์ที่ขับเคลื่อนด้วยการประมวลผลภาษาธรรมชาติ (Natural Language Processing: NLP) พัฒนาโดย OpenAI ได้รับความสนใจ

อย่างกว้างขวางในฐานะเครื่องมือสนับสนุนการเรียนรู้ การบริหารจัดการความรู้ และการสร้างปฏิสัมพันธ์ทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพ [3], [4] หลายหน่วยงานได้เริ่มประยุกต์ใช้ ChatGPT ในด้านการฝึกอบรมครู การให้คำปรึกษาด้านการสอน และการพัฒนาสื่อการเรียนรู้แบบโต้ตอบ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มใหม่ของการใช้ AI เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพทางการศึกษา [5], [6]

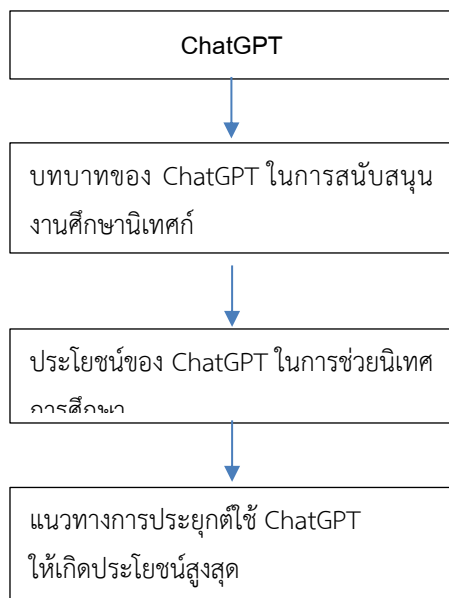
สำหรับประเทศไทย โดยเฉพาะในบริบทของศึกษานิเทศก์ การศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้ ChatGPT อย่างเป็นระบบยังคงอยู่ในช่วงเริ่มต้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาบทบาท ประโยชน์ และแนวทางการประยุกต์ใช้ ChatGPT ให้เกิดประโยชน์สูงสุด มาใช้ในการพัฒนางานนิเทศการศึกษา เพื่อให้สามารถลดข้อจำกัดของระบบเดิม เพิ่มความคล่องตัวในการทำงาน และยกระดับคุณภาพของการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมยุคดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน [7], [8]

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 ศึกษาบทบาทของ ChatGPT ในการสนับสนุนงานศึกษานิเทศก์
- 2.2 วิเคราะห์ประโยชน์ของ ChatGPT ในการช่วยนิเทศการศึกษา
- 2.3 แนวทางการประยุกต์ใช้ ChatGPT ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3. กรอบแนวคิด

กรอบแนวคิดนี้ เป็นการศึกษา ChatGPT เพื่อให้ทราบบทบาทของ ChatGPT ในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ประโยชน์ของ ChatGPT กับศึกษานิเทศก์ในการพัฒนาการเรียนการสอน และแนวทางการประยุกต์ใช้ ChatGPT ในการสนับสนุนงานศึกษานิเทศก์

รูปที่ 1 กรอบแนวคิด

4.การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนา (Descriptive Research) โดยมุ่งศึกษาบทบาท ประโยชน์ และแนวทางการประยุกต์ใช้ ChatGPT ในการสนับสนุนงานศึกษานิตะศก กระบวนการดำเนินการประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลัก ได้แก่

4.1การรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาวรรณกรรมทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง รวมถึงใช้แหล่งข้อมูลจากบทความวิชาการ ฐานข้อมูลวิจัย เช่น Scopus, Google Scholar, และรายงานทางการศึกษาที่เผยแพร่โดยหน่วยงานราชการและสถาบันการศึกษา

4.2นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจัดกลุ่มตามประเด็นหลัก 3 ด้าน คือ 1) บทบาทของ ChatGPT ในการสนับสนุนงานศึกษานิตะศก 2) ประโยชน์ของ ChatGPT ในการช่วยนิตะศกการศีกษา และ 3) แนวทางการประยุกต์ใช้ ChatGPT ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสังเคราะห์สาระสำคัญของแต่ละแหล่งข้อมูล แล้วเปรียบเทียบความเหมือนหรือแตกต่างในเชิงแนวคิด กระบวนการ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละบริบท

4.3สรุปสาระสำคัญ และนำเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้ ChatGPT ให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้อย่างเหมาะสม

5.การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษานี้ได้ทบทวนวรรณกรรมหลายด้านที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ โดยเฉพาะ ChatGPT ในการศึกษาทางการศึกษา ทั้งในด้านการนิเทศ การพัฒนาครู และการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยแบ่งการทบทวนวรรณกรรมออกเป็น 3 ประเด็นสำคัญ ดังนี้ 5.1บทบาทของ ChatGPT ในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของศึกษานิตะศก 5.2ประโยชน์ที่ ChatGPT มอบให้แก่ศึกษานิตะศกในการพัฒนาการเรียนการสอน 5.3แนวทางการประยุกต์ใช้ ChatGPT ในงานศึกษานิตะศก

5.1บทบาทของ ChatGPT ในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของศึกษานิตะศก

ChatGPT ได้สร้างมิติใหม่ให้กับการจัดการศึกษาทุกระดับ รวมถึงการนิเทศการศึกษา ซึ่งเป็นภารกิจสำคัญของ “ศึกษานิตะศก” ในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาคุณภาพครูอย่างต่อเนื่อง ChatGPT มีคุณสมบัติที่สามารถเป็นเครื่องมือดิจิทัลอัจฉริยะที่ตอบสนองบทบาทหลากหลายของศึกษานิตะศกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

5.1.1 ChatGPT สามารถเป็นที่ปรึกษาเชิงวิชาการ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับหลักสูตร นโยบายการศึกษา และแนวปฏิบัติด้านการนิเทศได้อย่างรวดเร็วและตรงประเด็น ไม่ว่าจะเป็นการตีความนโยบายของสำนักงาน การวิเคราะห์แนวทางการเรียนรู้แบบ Active Learning หรือการออกแบบกิจกรรม PLC ที่ตอบโจทย์การพัฒนาครู ซึ่งส่งผลให้ศึกษานิตะศกสามารถให้คำปรึกษาเชิงลึกแก่ครูหรือผู้บริหารสถานศึกษาได้ทันสถานการณ์ [3], [6]

5.1.2 ChatGPT สามารถทำหน้าที่ ผู้ช่วยวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล โดยเฉพาะข้อมูลจากรายงาน SAR (Self-Assessment Report), RAP (แผนพัฒนาครูรายบุคคล), แบบประเมิน ITA หรือข้อมูลผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ทั้งนี้ ChatGPT มีความสามารถในการจัดโครงสร้าง สรุปสาระสำคัญ และวิเคราะห์แนวโน้มได้อย่างชาญฉลาด ช่วยให้ศึกษานิตะศกสามารถใช้ข้อมูลในการวางแผนและจัดลำดับความสำคัญของประเด็นที่ต้องการพัฒนาได้ชัดเจนมากขึ้น [2], [4]

5.1.3 ChatGPT สามารถใช้เป็นเครื่องมือพัฒนาตนเองของศึกษานิตะศก โดยแนะนำแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทและระดับของบุคลากรทางการศึกษา รวมถึงช่วยจำลองสถานการณ์นิเทศเพื่อฝึกทักษะการโต้ตอบ การให้คำแนะนำ

และการใช้ภาษาเชิงวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้สามารถประเมินทักษะทางวิชาชีพในรูปแบบ self-reflection [9], [10]

5.1.4 ChatGPT สามารถช่วยศึกษานิเทศก์ออกแบบเครื่องมือและสื่อการนิเทศ สร้างแบบฟอร์มต่าง ๆ เช่น แบบประเมิน แบบติดตามผล แบบสำรวจความคิดเห็น รวมถึงการออกแบบสื่อสนับสนุนการอบรม เช่น Infographic, Slide หรือคู่มือแนะแนวการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้เพื่อให้สื่อมีความกระชับ เข้าใจง่าย และดึงดูดใจต่อกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการออกแบบ โดยใช้เป้าหมายเป็นฐาน (Understanding by Design) [11]

5.1.5 ChatGPT ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยจัดระบบข้อมูลและลดภาระงานเอกสาร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การเขียนบันทึกข้อความ รายงานสรุปผลการประชุม การวางแผนปฏิทินการนิเทศแบบอัตโนมัติ รวมถึงการรวบรวมฐานข้อมูลการนิเทศในลักษณะดิจิทัล ช่วยให้ศึกษานิเทศก์ประหยัดเวลา ลดภาระซ้ำซ้อน และสามารถทุ่มเทกับการกิจเชิงคุณภาพได้มากขึ้น ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการคุณภาพ [12], [13]

5.1.6 ChatGPT มีบทบาทเป็น co-thinker โดยสามารถให้ข้อเสนอแนะในการวางแผนจัดกิจกรรม พัฒนาแผนการอบรมครู หรือออกแบบแนวทางการนิเทศแบบโค้ชชิ่ง และพี่เลี้ยง (Mentoring) ในบริบทต่าง ๆ ทั้งนี้ การใช้ ChatGPT ยังช่วยเสริมพลังให้ศึกษานิเทศก์เกิดการสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่ ๆ และขับเคลื่อนแนวคิดการนิเทศที่ไม่หยุดอยู่กับที่เดิม ๆ [14], [15]

จากบทบาททั้ง 6 ด้าน ChatGPT ไม่ได้เป็นเทคโนโลยีที่เข้ามาแทนที่มนุษย์ แต่เป็น “ผู้ช่วยเชิงวิชาการ” ที่มีศักยภาพในการเสริมการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ในทุกกระบวนการ ตั้งแต่การวางแผน การให้คำปรึกษา การออกแบบเครื่องมือจนถึงการพัฒนาทักษะส่วนบุคคล ซึ่งทั้งหมดนี้มีส่วนสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาทั้งระบบอย่างเป็นรูปธรรม

ตารางที่ 1 บทบาทของ ChatGPT ในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์

บทบาทของ ChatGPT	รายละเอียด	ตัวอย่างการใช้งาน	แนวคิด
ที่ปรึกษาเชิงวิชาการ	ตอบคำถามเกี่ยวกับหลักสูตร นโยบาย และการนิเทศการศึกษา	วิเคราะห์นโยบาย Active Learning/PLC	[3], [6]
ผู้ช่วยวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล	สรุป SAR, ITA, PLC, วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อปรับปรุง	สรุปจากแบบประเมินตนเอง / ประเมิน ITA	[2], [4]
เครื่องมือพัฒนาตนเอง	แนะนำแหล่งเรียนรู้ สร้างสถานการณ์จำลอง	ฝึกบทสนทนาการนิเทศกับครู	[9], [10]
ผู้ช่วยออกแบบเครื่องมือและสื่อ	สร้างแบบฟอร์ม แบบประเมินสื่อ Infographic	สร้างสื่อส่งเสริมแนวคิดการเรียนรู้	[11]
ผู้จัดระบบข้อมูลและลดภาระงานเอกสาร	เขียนบันทึก สร้างฐานข้อมูล ติดตามผลการนิเทศ	สร้างแบบฟอร์มออนไลน์/สรุปประชุม	[12], [13]
เพื่อนร่วมระดมความคิด	คิดกิจกรรม วางแนวทางอบรมครู	ออกแบบแผนพัฒนาครูในรูปแบบโค้ชชิ่ง	[14], [15]

5.2 ประโยชน์ของ ChatGPT ในการช่วยนิเทศการศึกษา

ChatGPT กลายเป็นเครื่องมือที่สามารถเสริมประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษา โดยเฉพาะการลดภาระงาน การส่งเสริมการมีส่วนร่วม และการสื่อสารเชิงวิชาการ ดังนี้

5.2.1 ChatGPT สามารถจัดระเบียบข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบที่เข้าใจง่าย พร้อมสรุปประเด็นสำคัญ ทำให้ศึกษานิเทศก์มีเวลาไปเน้นการวางแผนหรือโค้ชครูได้มากขึ้น เป็นการลดภาระงานเอกสาร และการประมวลผลข้อมูล เนื่องจากการนิเทศการศึกษามักเกี่ยวข้องกับเอกสารปริมาณมากที่ต้องใช้เวลาในการอ่าน วิเคราะห์ และสรุปผล [12]

5.2.2 ChatGPT สามารถเพิ่มความต่อเนื่องในการนิเทศติดตาม โดยสามารถใช้เพื่อสรุปข้อมูลความก้าวหน้าของแต่ละสถานศึกษา หรือครูรายบุคคลได้อย่างเป็นระบบ ส่งผลให้แผนการติดตามครั้งต่อไปมีความต่อเนื่อง ไม่ขาดตอน แม้มีการเปลี่ยนผู้รับผิดชอบ [16]

5.2.3 ChatGPT สามารถใช้เป็นแหล่งอ้างอิงสนับสนุนแนวทางการพัฒนา เสริมความมั่นใจในการตัดสินใจเชิงนโยบายและวิชาการ เพื่อให้การตัดสินใจมีหลักฐานทางวิชาการรองรับอย่างเป็นรูปธรรม [14]

5.2.4 ChatGPT ทำให้เกิด “การนิเทศแบบมีส่วนร่วม” ช่วยให้ครูสามารถวิเคราะห์ตนเอง วางแผนการพัฒนา หรือเสนอรูปแบบการนิเทศร่วมกับศึกษานิเทศก์ เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของการมีส่วนร่วม ทำให้ครูเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของการพัฒนา (ownership) [16]

5.2.5 ChatGPT สามารถขยายขอบเขตของการนิเทศไปสู่ระบบเปิด โดยใช้งานร่วมกับระบบ LMS หรือแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อออกแบบการนิเทศทางไกล เช่น การตอบข้อสงสัยเกี่ยวกับเทคนิคการสอน การจัดการห้องเรียน หรือการวางแผน IDP จากระยะไกล ส่งผลให้การนิเทศไม่จำกัดอยู่ในพื้นที่หรือเวลาอีกต่อไป [17]

5.2.6 ChatGPT สามารถลดช่องว่างความรู้ระหว่างรุ่นของผู้ปฏิบัติงานในองค์กร ที่มีศึกษานิเทศก์รุ่นใหม่หรือครูผู้ช่วยจำนวนมากเป็นแหล่งเรียนรู้เบื้องต้น ช่วยให้การเรียนรู้องค์กรเกิดขึ้นตลอดเวลา และลดภาระของพี่เลี้ยงหรือผู้เชี่ยวชาญ [15]

5.2.7 ChatGPT ส่งเสริมวัฒนธรรมการใช้ข้อมูล (Data-informed Culture) ช่วยให้การตัดสินใจของศึกษานิเทศก์อยู่บนฐานของข้อมูลจริง โดยสามารถเชื่อมโยงข้อมูลที่หลากหลายเข้าสู่ข้อเสนอแนะอย่างเป็นระบบ เช่น การใช้ผลการเรียนรู้ผู้เรียนร่วมกับผลการนิเทศ เพื่อวางแผนพัฒนาครูได้แม่นยำขึ้น [15]

5.2.8 เพิ่มความมั่นใจในการสื่อสารเชิงวิชาการ ChatGPT สามารถช่วยเรียบเรียงข้อความหรือข้อเสนอแนะในรายงานการนิเทศให้อยู่ในรูปแบบที่เหมาะสมต่อการสื่อสารกับครูผู้บริหาร หรือผู้ประเมิน เช่น การเลือกใช้ถ้อยคำอย่างมีอาชีพ การเรียงลำดับเนื้อหา และการเชื่อมโยงกับทฤษฎีหรือกรอบแนวคิดที่เหมาะสม [11]

ตารางที่ 2 ประโยชน์ของ ChatGPT ในการช่วยนิเทศการศึกษา

ประโยชน์ของ ChatGPT	รายละเอียด	ตัวอย่างการใช้งาน	แนวคิด
ลดภาระงานเอกสารและการประมวลผลข้อมูล	ChatGPT ช่วยสรุปวิเคราะห์ และจัดระเบียบข้อมูลจากรายงาน SAR บันทึกการสังเกต และเอกสารอื่น ๆ ได้อย่างรวดเร็ว	สรุปรายงานการนิเทศจากหลายโรงเรียนในไม่กี่นาที	[12]

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ประโยชน์ของ ChatGPT	รายละเอียด	ตัวอย่างการใช้งาน	แนวคิด
เพิ่มความต่อเนื่องในการนิเทศติดตาม	สนับสนุนการติดตามผลการพัฒนาของโรงเรียนหรือครูแต่ละรายอย่างต่อเนื่อง โดยไม่สะดุดแม้มีการเปลี่ยนตัวรับผิดชอบ	ใช้สรุปข้อมูลการนิเทศของโรงเรียนเพื่อวางแผนการติดตามครั้งถัดไป	[16]
เสริมความมั่นใจในการตัดสินใจเชิงนโยบายและวิชาการ	ให้ข้อมูลเปรียบเทียบและแนวคิดทฤษฎีที่สามารถอ้างอิงได้เพื่อรองรับการเสนอแนะที่มีหลักฐานเชิงวิชาการ	อธิบายโมเดลการสอนตาม Hattie หรือแนวคิดการโค้ชชิ่งจาก Knight	[14]
เปิดโอกาสให้เกิดการนิเทศแบบมีส่วนร่วม	ครูมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ตนเองและออกแบบกระบวนการนิเทศร่วมกับศึกษานิเทศก์	ครูใช้ ChatGPT วางแผนการนิเทศรายบุคคลร่วมกับนิเทศก์	[16]
ขยายขอบเขตของการนิเทศไปสู่ระบบเปิด	สามารถใช้ร่วมกับแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อสนับสนุนการนิเทศทางไกลอย่างมีประสิทธิภาพ	ตอบคำถามหรือให้คำแนะนำเรื่องการจัดการเรียนรู้การสอนผ่านระบบ LMS	[17]
ลดช่องว่างความรู้ระหว่างรุ่นของผู้ปฏิบัติงาน	ช่วยศึกษานิเทศก์ใหม่หรือครูมือใหม่เข้าถึงความรู้และแนวทางปฏิบัติได้อย่างรวดเร็ว	ศึกษานิเทศก์ใหม่ใช้ ChatGPT อธิบายโครงสร้างหลักสูตรหรือแนวทาง PLC	[15]
ส่งเสริมวัฒนธรรมการใช้ข้อมูล	กระตุ้นให้เกิดการตัดสินใจโดยอิงจากหลักฐานข้อมูลเชิงประจักษ์	วิเคราะห์ผลการเรียนรู้และผลการนิเทศเพื่อวางแผนพัฒนาครู	[15]
เพิ่มความมั่นใจในการสื่อสารเชิงวิชาการ	ช่วยเรียบเรียงข้อเสนอแนะ รายงานหรือบทสรุปให้มีความชัดเจนและเป็นทางการ	เขียนข้อเสนอแนะรายบุคคลที่เชื่อมโยงกับกรอบแนวคิดวิชาการ	[11]

5.3 แนวทางการประยุกต์ใช้ ChatGPT ในงานศึกษานิเทศก์

ChatGPT ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายเป็นเครื่องมือสนับสนุนการปฏิบัติงานที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่าง

มีประสิทธิภาพในหลากหลายด้าน โดยสามารถจำแนกแนวทางการประยุกต์ใช้ได้ชัดเจน 5 กลุ่มใหญ่ ดังต่อไปนี้

5.3.1 ChatGPT สามารถทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยในการจัดทำเอกสารทางราชการที่เกี่ยวข้องกับงานนิติศ เช่น การร่างแผนนิติศ การจัดทำรายงานผลการนิเทศ หนังสือราชการ หรือการตอบหนังสือทางวิชาการต่าง ๆ โดยผู้ใช้งานสามารถระบุหัวข้อขอบเขต หรือข้อมูลเบื้องต้น แล้วให้ระบบช่วยเรียบเรียงอย่างเป็นทางการ ซึ่งช่วยประหยัดเวลา เพิ่มความแม่นยำ และลดข้อผิดพลาดด้านรูปแบบเอกสาร [3], [6]

5.3.2 ChatGPT สามารถประยุกต์ใช้ในการออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศ เช่น แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินตนเอง หรือแบบสังเกตการสอน รวมทั้งเครื่องมือที่ใช้ในการวางแผนพัฒนาครูรายบุคคล (IDP) การออกแบบคู่มือ หรือกิจกรรมฝึกอบรมอย่างมีจุดเน้น ทั้งนี้แนวทางการออกแบบที่ใช้ AI ช่วยประมวลผล สามารถสร้างเครื่องมือที่เหมาะสมกับบริบทและกลุ่มเป้าหมาย [11], [10]

5.3.3 ในกระบวนการนิเทศ ข้อมูลที่ได้จากการติดตามตรวจสอบ และประเมินผลมักจะอยู่ในรูปแบบข้อมูลดิบ เช่น ตารางสถิติ ข้อความจากการสัมภาษณ์ หรือแบบสอบถามต่าง ๆ ซึ่งสามารถใช้ ChatGPT ในการช่วยสังเคราะห์ สรุปหรือวิเคราะห์แนวโน้ม เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายหรือสื่อสารเชิงกลยุทธ์ต่อผู้บริหารระดับสูงได้อย่างเป็นระบบ [18], [4]

5.3.4 การประยุกต์ใช้ ChatGPT ในการแนะนำแหล่งเรียนรู้ เครื่องมือดิจิทัล หรือกิจกรรมพัฒนาครูที่ทันสมัยสอดคล้องกับหลักการนิเทศเชิงรุกที่เน้นการสนับสนุนมากกว่าการควบคุมสามารถช่วยจุดประกายความคิด PLC (Professional Learning Community) และ CoP (Community of Practice) โดยการสร้างหัวข้ออภิปราย คำถามสะกิดใจ หรือบทความนำเข้าสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ [16], [9]

5.3.5 ChatGPT สามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือสร้างการสื่อสารที่สร้างแรงบันดาลใจ เช่น การออกแบบคำคมหรือข้อความกระตุ้นครู การทำสื่อประชาสัมพันธ์เชิงบวก หรือสื่อสารผลการนิเทศที่เข้าใจง่ายต่อสาธารณะ ส่งผลให้ภาพลักษณ์ของศึกษานิเทศก์และระบบการนิเทศมีความร่วมสมัย เข้าถึงง่าย และเกิดการยอมรับมากขึ้น [3], [14]

การประยุกต์ใช้ ChatGPT ในงานศึกษานิเทศก์ สามารถช่วยให้การนิเทศทางการศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น

โดยช่วยวิเคราะห์ข้อมูล พัฒนาสื่อการเรียนรู้ สนับสนุนการพัฒนาครู บริหารจัดการเอกสาร และประเมินคุณภาพการศึกษา อย่างไรก็ตาม การใช้ ChatGPT ควรอยู่ภายใต้การควบคุมของผู้เชี่ยวชาญ และควรใช้เป็นเครื่องมือเสริม ไม่ใช่เครื่องมือที่แทนที่ความสามารถของศึกษานิเทศก์โดยสมบูรณ์

ตารางที่ 3 แนวทางการประยุกต์ใช้ ChatGPT ในงานศึกษานิเทศก์

แนวทางการประยุกต์ใช้ ChatGPT	รายละเอียด	ประโยชน์ที่ได้รับ	แนวคิด
การวางแผนการจัดทำเอกสาร และการสื่อสารราชการ	ใช้ ChatGPT ร่างแผนนิเทศ รายงาน หนังสือราชการ เอกสารราชการที่ใช้ในงานนิเทศ	ลดเวลา เพิ่มความแม่นยำในเอกสาร เพิ่มความเป็นทางการในการสื่อสาร	[3], [6]
การออกแบบเครื่องมือสำหรับนิเทศ และพัฒนาครู	ช่วยออกแบบแบบสอบถาม แบบประเมิน แบบสัมภาษณ์ และ IDP สำหรับครู	ได้เครื่องมือที่เหมาะสมกับเป้าหมาย มีคุณภาพ และตอบโจทย์การนิเทศ	[11], [10]
การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย	วิเคราะห์ข้อมูลดิบ สังเคราะห์ผลการประเมินเพื่อนำเสนอ ข้อเสนอแนะระดับนโยบาย	ได้ผลวิเคราะห์เชิงลึก ร่องรับการตัดสินใจของผู้บริหาร	[18], [4]
การส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้และนิเทศเชิงรุก	ช่วยตั้งคำถาม/ หัวข้อในวง PLC เสนอแหล่งเรียนรู้ นวัตกรรมการสอน	สร้างบรรยากาศการแลกเปลี่ยน สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน	[16], [9]
การสร้างแรงบันดาลใจและพัฒนากลยุทธ์	สร้างข้อความให้กำลังใจ คำคม สื่อสารผลเชิงบวก ออกสู่สาธารณะ	เสริมแรงจิตใจครู พัฒนาภาพลักษณ์ของศึกษานิเทศก์	[3], [14]

6. ผลการศึกษา

จากการศึกษาพบว่า ประโยชน์ และแนวทางการประยุกต์ใช้ ChatGPT เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์พบว่า ChatGPT เป็นเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ที่มีศักยภาพสูงในการช่วยยกระดับการนิเทศการศึกษาในยุคดิจิทัล

โดยสามารถจำแนกผลการศึกษาออกเป็น 3 ส่วนหลักตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

6.1 *บทบาทของ ChatGPT* ในการสนับสนุนงานศึกษานิเทศก์พบว่า ChatGPT มีบทบาทของการสนับสนุนการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ดังนี้ 1) เป็นที่ปรึกษาเชิงวิชาการ 2) เป็นผู้ช่วยวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล 3) เป็นเครื่องมือพัฒนาตนเองของศึกษานิเทศก์ 4) ออกแบบเครื่องมือและสื่อการเรียน 5) ผู้ช่วยจัดระบบข้อมูลและลดภาระงานเอกสาร 6) เพื่อนร่วมคิดหรือที่ปรึกษาระดมความคิด ซึ่งบทบาททั้งหมดนี้ส่งผลให้การดำเนินงานของศึกษานิเทศก์มีประสิทธิภาพมากขึ้น และตอบโจทย์ความต้องการของยุคสมัยได้ดียิ่งขึ้น

6.2 *ประโยชน์ของ ChatGPT* ในการช่วยนิเทศการศึกษา พบว่า 1) ลดภาระงานเอกสารและการประมวลผลข้อมูลจำนวนมาก 2) เพิ่มความต่อเนื่องในการนิเทศติดตาม 3) เสริมความมั่นใจในการตัดสินใจเชิงนโยบายและวิชาการ 4) เปิดโอกาสให้เกิด “การนิเทศแบบมีส่วนร่วม” มากขึ้น 5) ขยายขอบเขตของการนิเทศไปสู่ระบบเปิด 6) ลดช่องว่างความรู้ระหว่างรุ่นของผู้ปฏิบัติงาน 7) ส่งเสริมวัฒนธรรมการใช้ข้อมูล 8) เพิ่มความมั่นใจในการสื่อสารเชิงวิชาการ ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการสื่อสารเชิงวิชาการของศึกษานิเทศก์ ให้มีความชัดเจนและน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น

6.3 *แนวทางการประยุกต์ใช้ ChatGPT* ในงานศึกษานิเทศก์พบว่า การนำ ChatGPT มาปรับใช้ในกระบวนการนิเทศสามารถทำได้หลากหลายรูปแบบ ดังนี้ 1) วางแผนการจัดทำเอกสาร และการสื่อสารราชการ 2) ออกแบบเครื่องมือสำหรับนิเทศและพัฒนาครู 3) วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย 4) ส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้และนิเทศเชิงรุก 5) สร้างแรงบันดาลใจและพัฒนาภาพลักษณ์ระบบนิเทศแนวทางดังกล่าวช่วยให้การนิเทศการศึกษามีความคล่องตัวเข้าถึงง่าย และตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ

7.อภิปรายผล

จากผลการศึกษา พบว่าแนวทางการประยุกต์ใช้ ChatGPT ในการนิเทศทางการศึกษานั้น แม้จะมีศักยภาพในการยกระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ในหลายมิติ แต่ก็จำเป็นต้องดำเนินการภายใต้กรอบการใช้งานที่มีความชัดเจน

มีระบบกำกับดูแล และกลไกการตรวจสอบข้อมูลที่รัดกุม เนื่องจากข้อมูลที่ได้รับจาก ChatGPT อาจมีความคลาดเคลื่อน ไม่ถูกต้อง หรือไม่สอดคล้องกับบริบททางการศึกษาไทยในบางประเด็น โดยเฉพาะด้านความแม่นยำของเนื้อหา และความสามารถในการเข้าใจบริบทเชิงอารมณ์ วัฒนธรรม และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนและครู ข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับ Mayer [19] ซึ่งชี้ให้เห็นว่า การนำ ChatGPT มาใช้ในการเรียนการสอนมีแนวโน้มที่จะช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้แบบมีปฏิสัมพันธ์ (Interactive Learning) และการเรียนรู้แบบเฉพาะบุคคล (Personalized Learning) อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จของการใช้งานยังขึ้นอยู่กับทักษะในการประยุกต์ใช้และการออกแบบการเรียนรู้ของผู้ใช้เอง ในทำนองเดียวกัน Strzelecki [6] ได้เสนอว่า แรงจูงใจและความคุ้นชินของผู้ใช้เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการยอมรับและการใช้งาน ChatGPT ในแวดวงการศึกษา โดยเฉพาะในระบบที่ยังอยู่ระหว่างการปรับตัวเข้าสู่ยุคดิจิทัลและการประยุกต์ใช้ ChatGPT ในงานศึกษานิเทศก์สะท้อนถึงบทบาทของศึกษานิเทศก์ในฐานะผู้นำทางวิชาการที่ต้องสามารถปรับเปลี่ยนและเลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสมกับภารกิจในการส่งเสริมศักยภาพครูอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ Glickman [20] ที่เห็นว่าศึกษานิเทศก์ควรเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียน ผ่านการส่งเสริมการเรียนรู้ของครู และการนำเสนอวัฒนธรรมเชิงวิชาการอย่างสร้างสรรค์

การนำ ChatGPT มาใช้ในบริบทของงานนิเทศการศึกษา ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงแค่บทบาทในการลดภาระงานด้านเอกสาร หรือการออกแบบสื่อเท่านั้น แต่ยังสามารถยกระดับคุณภาพของกระบวนการนิเทศในภาพรวม ทั้งในด้านการวิเคราะห์ข้อมูล การสื่อสารเชิงกลยุทธ์ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู และการสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีความเหมาะสมกับบริบทที่หลากหลาย อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การใช้งาน ChatGPT เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง จำเป็นต้องมีการวางแผนการใช้งานอย่างมีวิสัยทัศน์ ควบคู่กับการพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ และเจตคติของศึกษานิเทศก์ในการใช้เครื่องมือดังกล่าวอย่างมีอาชีพและสอดคล้องกับบริบทของการศึกษายุคใหม่

เอกสารอ้างอิง

- [1] Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education, "Competency framework for educational supervisors," Research Report, 2021.
- [2] S. Saenkhon, "Educational supervision", Research Report, Mahasarakham University, 2022.
- [3] A. Hetler, "What is ChatGPT," TechTarget, Aug. 1, 2023. [Online]. Available: <https://www.techtarget.com>.
- [4] S. Ortiz, "What is ChatGPT and why does it matter," ZDNET, Aug. 14, 2023. [Online]. Available: <https://www.zdnet.com>.
- [5] AI GEN, "8 examples of ChatGPT applications transforming business operations," AI GEN, 2023. [Online]. Available: <https://aigencorp.com/8-example-of-chatgpt-use-cases/>.
- [6] A. Strzelecki, "To use or not to use ChatGPT in higher education?", Interactive Learning Environments, 2023. [Online]. Available: <https://doi.org/10.1080/10494820.2023.2209881>.
- [7] S. Kongka, "Competency dictionary for provincial educational supervisors," Ph.D. dissertation, Silpakorn University, 2019.
- [8] Department of Education, Bangkok Metropolitan Administration, "Operational manual for educational supervisors," 2021.
- [9] J. Lave and E. Wenger, *Situated Learning: Legitimate Peripheral Participation*, Cambridge, UK: Cambridge University Press, 1991.
- [10] L. Darling-Hammond, *Powerful Teacher Education: Lessons from Exemplary Programs*, San Francisco, CA: Jossey-Bass, 2006.
- [11] G. Wiggins and J. McTighe, *Understanding by Design*, 2nd ed., Alexandria, VA: ASCD, 2005.
- [12] W. E. Deming, *Out of the Crisis*, Cambridge, MA: MIT Press, 1986.
- [13] J. M. Juran, *Juran on Planning for Quality*, New York, NY: Free Press, 1988.
- [14] V. M. Robinson, *Student-Centered Leadership*, San Francisco, CA: Jossey-Bass, 2011.
- [15] P. M. Senge, *The Fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning Organization*, New York: Doubleday, 2006.
- [16] R. DuFour, *Professional Learning Communities at Work: Best Practices for Enhancing Student Achievement*, Bloomington, IN: Solution Tree, 1998.
- [17] B. Smith, "AI-powered teacher training: The role of chatbots in education", *Computers & Education*, vol. 183, 2023.
- [18] M. Johnson, "Personalized learning with AI: An adaptive approach," *Journal of Adaptive Learning Systems*, vol. 7, pp. 90–105, 2022.
- [19] R. E. Mayer, *Multimedia Learning*. Cambridge, U.K.: Cambridge University Press, 2021.
- [20] C. D. Glickman, *Leadership for Learning: How to Help Teachers Succeed*, Alexandria, VA: ASCD, 2002.